

Uuringu eesmärgiks oli saada ülevaade, kuivõrd lihtne on noortel Eestis alkohoolseid jooke osta ilma isikut tõendavat dokumenti näitamata. Uuringu käigus viidi läbi testostlemisi kasutades nii tava- kui ka iseteeninduskassasid.

Noorte vanuse kontrollimine alkohoolsete jookide ostmisel tavakassadest

Valim

459 jaemüügiastutust üle Eesti. Valimisse kuulusid 230 jaekaubanduse asutust, mis jagunesid neljaks: väikesed (72), keskmised (52) ja suured kauplused (49) ning tanklad (57). Lisaks kuulus valimisse 229 toitlustusasutust.

Ostlejad

18–19-aastased noored.
51% testostudest viisid läbi neiid ja 49% noormehed.

Ostud

60% lahja alkohoolne jook (õlu, siider) ja 40% kange alkohoolne jook (viin, rumm vmt.)

Uuringu periood

okt–dets 2022.
Teostas Norstat Eesti AS.

Ei küsitud dokumenti, valmis müüma

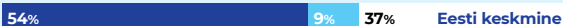
Küsiti dokumenti, aga selle puudumisel valmis müüma

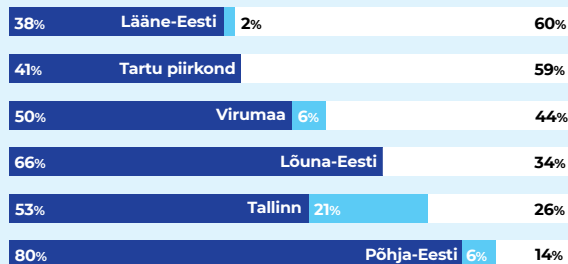
Küsiti dokumenti, keelduti müügist

Alkohoolseid jooke ostvalt noorelt ei küsinud vanust tõendavat dokumenti 54% teenindajatest. Noortele oldi valmis müüma alkohoolset jooki 63% testostudest.

Põhja-Eestis küsiti dokumenti ja keelduti toote müügist mõnevõrra harvemini kui teistes regioonides.

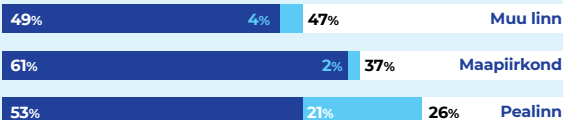

Toitlustusasutustes oli teavitusi nähtaval oluliselt harvemini kui jaemüügiastutustes (3% vs 48%).

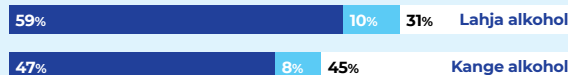

Jaekaubanduses esines nähtavaid teavitusi kõige harvemini väikestes kauplustes (25%), kõige enam esines neid suurtes kauplustes (62%).

Maakohtades küsiti dokumenti oluliselt harvemini kui linnades (v.a pealinn) ning oldi valmis alkoholi müüma mõnevõrra sagedamini kui linnades (v.a pealinn).

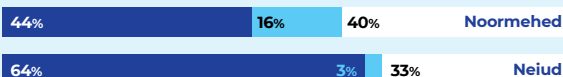
Lahja alkoholi puhul küsiti dokumenti oluliselt harvemini ning oldi valmis müüma oluliselt sagedamini kui kange alkoholi puhul.

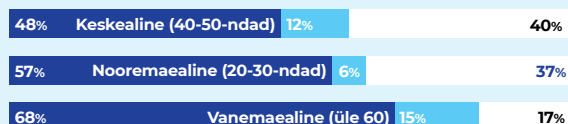
Väikestes kauplustes küsiti vanust tõendavat dokumenti harvemini (40%) kui suurtes kauplustes (58%).

Noormeestelt küsiti sagedamini dokumenti, kuid selle puudumisel oldi ka sagedamini valmis toodet müüma.

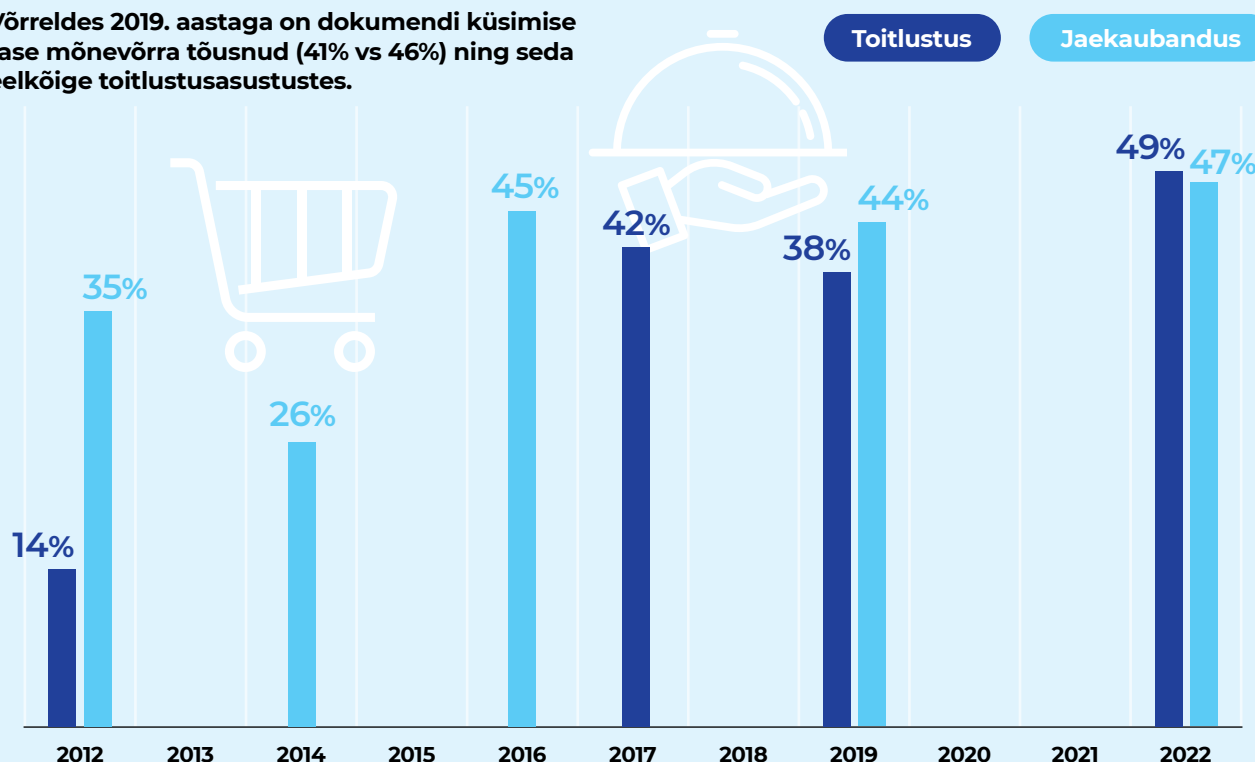

Vanemaealised teenindajad olid valmis toodet müüma oluliselt sagedamini kui nooremad või keskealised teenindajad.

Muutused dokumendi küsimises aastate lõikes tavakassades

Võrreldes 2019. aastaga on dokumendi küsimise tase mõnevõrra tõusnud (41% vs 46%) ning seda eelkõige toitlustusasustustes.

Noorte vanuse kontrollimine alkoholsete jookide ostmisel iseteeninduskassades

Valim

30 jaemüügiasutust üle Eesti. Kõik testostud viidi läbi suurtes kauplustes.

Ostlejad

18–19-aastased noored. 57% testostudest viisid läbi neiu ja 43% noormehed.

Ostud

60% lahja alkoholne jook (õlu, siider) ja 40% kange alkoholne jook (viin, rumm vmt.)

Uuringu periood

okt–dets 2022. Teostas Norstat Eesti AS.

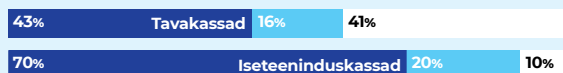
Ei küsitud dokumenti, valmis müüma

Küsiti dokumenti, aga selle puudumisel valmis müüma

Küsiti dokumenti, keelduti müügist

Suurte kaupluste iseteeninduskassades küsiti dokumenti ning keelduti toote müügist oluliselt harvemini kui tavakassades.

Soovitused olukorra parandamiseks

- Tõhustada alkoholiseaduse täitmise järelevalvet ja selle korraldust, täpsustades regulatsioone, osapoolte rolle ja menetluskorda järelevalve teostamisel.
- Kehtestada alkoholsete jookide müüvatele asutustele kohustus teenindajate koolitamiseks antud toodete tervise- ja seadusandlusest ning arendada teenindajate konfliktilahendamise oskuseid.
- Paigaldada müügikohtadesse silmapaistvad teavitussildid alkoholi seadusest tuleneva müügikeelu kohta.
- Korduvate rikkumiste puhul rakendada vastavaid sanktsioone, kui selgitused ja hoiatused pole olnud piisavad.
- Seirata kohalikul tasandil regulaarselt olukorda, viies läbi testostlemisi. Alkoholsete jookide puhul tuleb edaspidi teha testostlemisi nii tava- kui ka iseteeninduskassades. Lisaks tuleb mõelda tulevikus testostlemise uuringule, mis seiraks vanuse kontrollimist alkoholsete jookide tellimisel läbi kullerteenuse.

Testostlemise uuringu puhul ei ole tegemist järelevalveta, vaid uuringuga olukorra seireks. Antud uuring on TAI poolt läbi viidud eesmärgiga seirata vanuse kontrollimist alkoholsete jookide müümisel.

Rohkem infot alkoholsete jookide testostlemise 2022. a uuringu kohta leiab veebilehelt: tai.ee